

Canvi Climàtic

La Conferència de París sobre el Canvi Climàtic - COP21 - i les implicacions per a l'agricultura

A hores d'ara, segur que tothom ja coneix que durant el mes de desembre es celebrarà a **París** la conferència internacional sobre **canvi climàtic**. Conferència coneguda més popularment per les seves sigles "**COP21**" —**Conferència anual de les Parts número 21**. Donada la implicació i repercussió que en resultarà, especialment de cara a l'activitat econòmica i social, i que sembla que aquest cop els intervinents tenen la voluntat d'arribar a acords compromesos, hem cregut adient donar certa informació bàsica sobre la mateixa. Especialment en el que pot afectar a l'agricultura.

Antecedents

A resultes de la **Cimera de la Terra de Rio de Janeiro, el 1992**, on es va tractar especialment el canvi climàtic, i del seu resultat formalitzat amb el "**Conveni de Rio**", s'estableix un marc d'acció destinat a estabilitzar les concentracions atmosfèriques de gasos d'efecte hivernacle (GEH) per evitar "interferències antropogèniques perilloses en el sistema climàtic". La Convenció va entrar en vigor el 21 de març de 1994, i tingué una adhesió de 195 països.

L'objectiu principal de la Conferència anual de les Parts (COP) és revisar la implementació de la Convenció de Rio al llarg del temps. D'entre les Conferències més destacades que s'han realitzat hi ha:

- La primera a Berlín el 1995.
- La tercera a Kyoto (1997), amb l'adopció del **Protocol de Kyoto**. Per primera vegada els països industrialitzats aproven objectius quantitius de reducció d'emissions jurídicament vinculants. Per a la seva entrada era necessària la ratificació de com a mínim 55 Parts del Conveni, incloent-hi les Parts de l'Annex I, que representaven en total el 55% del conjunt de les emissions de CO₂ del 1990. Amb la ratificació de Rússia, l'octubre del 2004, el Protocol va superar aquesta condició i va entrar en vigor el 16 de febrer de 2005. Actualment més de 185 països l'han ratificat.
- La quinzena a Copenhaguen (2009), on no es va arribar a un acord per aconseguir la continuïtat del Protocol de Kyoto passat el 2012 —data de vigència inicial del mateix.
- La dissetena a Durban (2011) on es va crear el **Fons Verd per al Clima**. Fons que pretén consolidar un mecanisme financer per impulsar accions de mitigació i adaptació de països en desenvolupament en base a models tecnològics i socials que els permetin reduir l'impacte en el medi ambient.
- La divuitena a Doha (2012) ratifica el segon període de vigència del Protocol de Kyoto del 2013 a 2020. Inclou compromisos de reducció d'emissions jurídicament vinculants.

Objectius de la Conferència sobre el Clima de París

Aquesta Conferència té com a **objectiu principal aconseguir un acord legalment vinculant i mundial sobre el canvi climàtic. Concretament mantenir l'escalfament global per sota de 2°C d'increment respecte de la temperatura mitjana mundial de 1990**. Tot i que, complir-ho, tampoc és garantia que s'evitin repercussions climàtiques adverses. Però si no es fa res, sí que es preveu que els efectes negatius poden ser força importants.

A París s'espera que hi participin més de 50.000 persones, entre delegats oficials dels governs —hi ha confirmats, a data de redacció d'aquest article, 165 països—, organitzacions intergovernamentals, organismes de l'ONU, les ONG i la societat civil.

Prèviament, per tal d'avançar feina, ja s'ha demanat als participants que presentin les seves propostes. Aquestes s'han recollit en un document unitari, el qual servirà de base per a les negociacions i debats pertinents, i que suposen al voltant del 94% de les emissions. Però ja d'entrada s'ha vist que **el seu contingut no és massa optimista, doncs amb les mesures que es proposen es reconeix que l'escalfament produït serà d'entre 2,7° i 3,5°C**. La qual cosa supera, i força, els 2°C d'objectiu final.

En el cas de la **Unió Europea es presenta un únic document de posició comunitària dels vint-i-vuit Estats membres**, amb els següents objectius principals:

- Reduir les emissions de CO₂ en un 40% pel 2030 i quasi la seva totalitat —entre un 80 i 95%— pel 2050.
- Aconseguir que un 30% de la producció d'energia el 2030 provingui d'energies renovables.
- Arribar a un 40% d'eficiència energètica.
- Fer desaparèixer, el 2020, les subvencions als combustibles fòssils, incloent els crèdits a l'exportació per a les inversions d'aquells.

Alhora es reconeix que a la Unió Europea s'han reduït les emissions en un 19% en el període del 1990 a 2013, tot i aconseguir un creixement econòmic, en el mateix temps, del 45%. Per tant, ambdues coses no són incompatibles.

Pel que fa a l'Acord mundial, els punts més importants que es pretenen aconseguir a París són:

- Signar un acord vinculant jurídicament per a totes les parts. De moment, però, hi ha països que no subscriuen aquest punt.
- Establir un sistema de finançament pels països en desenvolupament per a fer front a les limitacions o mesures que se'ls pugui imposar, o les mesures d'adaptació pertinent. La proposta és crear un fons de cent mil milions de dòlars pel 2020. Aquest Fons servirà per a indemnitzar els danys i pèrdues que sofreixin certs països directament afectats ja pel canvi climàtic. El clar exemple són les illes del Pacífic que s'estan inundant i han de traslladar les seves poblacions a altre illes més altes.
- Incloure un mecanisme de revisió dels objectius cada cinc anys, amb certa flexibilitat envers els països en desenvolupament. Revisió que també servirà per adaptar-se a les recomanacions científiques o als nous progressos tècnics.
- Establir un mecanisme de comptabilitat i seguiment integrat i unitari.

Efectes i reptes de l'agricultura envers el canvi climàtic

Per a l'agricultura, i pel sector agroalimentari, el canvi climàtic li suposa uns grans reptes. Tant pel que representa com a sector econòmic —el primer a Catalunya—, com per la dependència directa amb els elements climatològics en els que es desenvolupa per a produir. A Catalunya, per exemple, es calcula que l'agricultura i la ramaderia representen un 10% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

És per això que es plantegen certes accions i actuacions que cal tenir ben present. D'entre elles, i com a més significatives, hi ha:

- Caldrà pensar en plans d'adaptació de l'agricultura al canvi climàtic. Ja s'estan produint canvis en els sistemes productius a resultes de la reducció de la disponibilitat d'aigua i pluges més irregulars, l'increment de temperatures, canvis en la germinació i floració, reducció del cicle vital i avançament de collites, gelades extremes, aparició de noves plagues i malalties, etcètera.
- La societat, i el consumidor, cada cop és més sensible per conèixer la petjada ecològica en la producció dels aliments. És a dir, quina és la emissió de gasos perjudicials total que ha estat necessària per a produir cert aliment o producte.
- La millora de la producció ramadera, i especialment de la dieta, per a reduir l'emissió de gasos, especialment metà —producte de la gestió dels fems i de la fermentació entèrica. Aquest gas es considera vint-i-una vegades més perjudicial que el CO₂.
- El reconeixement com a sistema de captació (embornal) de carboni dels cultius herbacis o llenyosos —com ara la vinya, olivera, fruiters.
- El manteniment de la població i de l'activitat rural, per tal de gestionar el sòl agrícola i les forests.
- La major implementació del circuit curt/producció de proximitat en la cadena alimentària, incloent-hi la reducció del transport —emissor de CO₂.
- L'efecte embornal de CO₂ dels boscos i la seva gestió. Fet que hauria d'afavorir la repoblació forestal, i, si cal, implantar el pagament pels serveis ambientals. És a dir, els propietaris dels boscos rebin una compensació per al seu manteniment. I en la banda contrària, caldrà engegar polítiques per a aturar la desforestació, especialment als boscos tropicals.

Evidentment aquest llistat no és exhaustiu. Al llarg de les negociacions de París, i la seva posterior posada en marxa dels acords que es prenguin, en sortiran de nous o complementaris. Però sí que donen una visió que **el món agrari és força present i que té, i ha de tenir, veu en tot el que es refereix al canvi climàtic.**

Des de l'INSTITUT AGRÍCOLA vetllarem per a què així sigui. Darrerament hem assistit i participat a les reunions, xerrades i conferències que es van duent a terme. I així seguirem fent-ho. Una part del futur del sector agroalimentari està en joc, i no podem quedar-nos a la banda.